

'In Spanje had ik ster kunnen worden'

Vorige week nam John Bosman (37) afscheid van het betaalde voetbal. Hij speelde in negentien jaar voor Ajax, KV Mechelen, Anderlecht, PSV, FC Twente en AZ. Hij scoorde altijd en overal. Maar hij werd geen superster.

DOOR MARC MIJER

OUDEKERK, 4 MEI. 'Bassie en Bossie' – in de jaren tachtig vormden zij bij Ajax een doelpuntenmachine. Marco van Basten trok de gaten, Johnny Bosman schopte en kopte de ballen erin. En andersom. Samen waren de twee spitsen tussen 1983 en 1988 goed voor 256 doelpunten. Bosman scoorde 105 keer. Ook in het vervolg van zijn carrière was hij met tien tot twintig treffers per seizoen heel productief. Hij won zes landstitels, drie nationale bekercups, de Europa Cup 2 en het Europees kampioenschap voor landenteams.

Alle reden om trots terug te blikken op zijn loopbaan. „In sportief opzicht heb ik er het maximale uit gehaald. Je kunt je afvragen of er nog meer in had gezeten als ik naar Italië of Spanje zou zijn gegaan. Misschien was ik daar uitgegroeid tot een ster. Maar ik heb het niet zo op het sterrendom. Als voetballer streefde ik naar perfectie. Daarbuiten wilde ik een lekker leven leiden met ruimte voor andere dingen.”

Bosman had ooit een aanbieding van de toenmalige topclub Sampdoria op zak. Een verhuizing naar Italië zou hem uit de buurt van vrienden en familie hebben gehouden. „Voor mij wogen die zaken zwaarder. Dan verdienen je maar wat minder geld. Uiteindelijk ben ik er toch in geslaagd mezelf financieel onafhankelijk te voetballen.”

Zonder aarzeling noemt hij het seizoen 1986/1987 het hoogtepunt van zijn loopbaan. De jaargang waarin hij met Ajax de nationale beker en de Europa Cup 2 won. Johan Cruyff was toen trainer. „Op de eerste training zei hij tegen ons: 'jullie zijn niet minder dan de Spanjaarden en de Italianen'. Die opmerking gaf ons veel zelfvertrouwen. Met Van Basten vormde ik een koningskoppel. Hij in de punt van de aanval, ik kort erachter. Cruyff had het andersom bedacht. Van Basten vond het niks. 'Ik wil daar niet voetballen', zei hij tegen Cruyff. Dus wisselden we van stek. Ik kon me in zijn luwte tot een productieve schaduwspits ontwikkelen. Als hij scoorde, wilde ik ook meteen scoren.”

De spelersgroep van Ajax bestond dat seizoen uit jonge talenten aangevuld met de routiniers Mühren en Spelbos. Het bleek een succesvolle mix. Niet alleen in sportief opzicht. „De sfeer was geweldig. Als we voor de Europa Cup een uitwedstrijd moesten spelen, leek het net of we met zijn allen op vakantie gingen.” Des te bitterder was de pil toen Bosman in de halve

John Bosman over 19 jaar betaald voetbal

finale tegen Real Zaragoza een rode kaart kreeg. Het kostte hem de finale. Een jaar later liep hij als reserve van Oranje ook een finale mis. De eerste wedstrijd van het EK stond hij nog in het basiselftal. Daarna kreeg Van Basten de voorkeur. Hij scoorde drie keer tegen Engeland. „Je plaats verliezen aan Van Basten is geen schande. Hij had meer kwaliteiten dan ik.”

In zijn eerste jaar bij KV Mechelen werd Bosman meteen kampioen. Hij dacht voor het voetbalgeluk te zijn gebroken. Vlak voor het WK in 1990 kreeg hij echter te horen dat hij geen deel uitmaakte van de selectie die naar Italië vertrok. „Daar was ik kapot van. Ik smeed mijn voetbalschoenen in een hoek van de schuur en nam een lange vakantie. Daar kwam ik weer een beetje bij zinnen.”

Na deze zwarte zomer koos Bosman voor PSV. Weer werd hij landskampioen. Toch ziet hij het ene seizoen in Eindhoven als zijn sportieve dieptepunt. „Ik was niet in vorm. De spelersgroep vormde geen team. Je had individualisten als Romario en Popescu. Die drukten een stempel op de sfeer. Ik had daar geen prettig gevoel.”

Daarna volgden vijf vette jaren bij Anderlecht met diverse titels. In het seizoen 1993/1994 won de Brusselse ploeg 'de dubbel'. Bosman maakte twintig doelpunten. In de zomer ging hij, ironisch genoeg als laatste aan de selectie toegevoegd, met Oranje naar het WK in de Verenigde Staten. „Mijn hoogtepunt bestond daar uit het warmlopen tijdens onze openingswedstrijd tegen Saoedi-Arabië. Op dat moment scoorde Taument en mocht ik weer gaan zitten.”

In 1995 waren spelers met een aflopend contract, dankzij een uitspraak van het Europese Hof, vrij om te gaan en staan waar zij wilden. Tegelijkertijd begonnen televisiezenders astronomische bedragen neer te tellen voor de uitzendrechten van de wedstrijden. Voetbal werd *big business*. Een begrijpelijke maar bedenkelijke ontwikkeling, vindt Bosman. „Vóór die uitspraak werden alleen de allerbeste spelers weggekocht. Je moest jaren pieken voordat een topclub je kwam halen. Nu zie je jonge jongens direct vertrekken. Aan het begin van je carrière kun je beter de tijd nemen om te rijpen.”

Bosman profiteerde zelf ook van de gewijzigde verhoudingen. In 1996 bood FC Twente hem een beter salaris dan Anderlecht, met dank aan de verwachte inkomsten van de nieuwe voetbalzender Sport 7. „Ik was transfervrij, dus Anderlecht kon mij niet tegenhouden. Sport 7 ging snel ten onder. Er was daardoor nog wat gedoe over mijn

salaris, maar uiteindelijk zijn alle afspraken keurig nagekomen.”

In Enschede scoorde hij 34 keer in twee seizoenen. In de zomer van 1999 tekende Bosman een contract bij AZ. Na een vlotte start hij scoorde 22 keer in zijn eerste seizoen – begonnen de jaren te tellen. Na enkele ingrijpende gebeurtenissen, met als tragisch dieptepunt het overlijden van zijn vijfjarige zoon, kon hij zich geestelijk nauwelijks meer opladen. „Als je mentaal niet goed zit, gaat het fysiek ook fout. Het afgelopen seizoen liep ik van de ene blessure in de andere. Ik moest voor het eerst onder het mes. Toen had ik het wel gezien.”

De teller stakte vorige week bij 251 competitiedoelpunten. In zijn laatste wedstrijd tegen NEC scoorde Bosman twee keer in de eerste helft. Voordat hij geblesseerd uitviel, kreeg hij een applauswissel in de Almaarderhout. Hij ging op de schouders en was in tranen toen hij zijn dochter omhelsde.

Over de toekomst kan en wil Bosman nog weinig kwijt. Eerst wil hij bijkomen van negentien jaar betaald voetbal en de persoonlijke misère van het afgelopen seizoen. AZ houdt een plaatsje voor hem vrij in de technische staf. Het lijkt een aardige opstap naar een tweede voetballeven als coach, zoals de oud-Ajacieden Van 't Schip, Rijkaard en Ronald Koeman. Wellicht wordt het duo 'Bassie en Bossie' in de toekomst in ere hersteld en kan een nieuw Nederlands trainerskoppel Europa heroveren.